

MONITORING ZAWODÓW DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH

Rok 2008

Raport dotyczący monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych powstał zgodnie z zaleceniami metodycznymi przekazanymi przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej. Jest to jedna z metod obserwacji i analizy lokalnego rynku pracy oraz zmian na nim zachodzących. Opierając się na porównaniu ofert pracy i bezrobotnych wg zawodów, pozwala wyłonić zawody zarówno deficytowe jak i nadwyżkowe, co może stanowić wskazówkę dla osób wybierających zawód, jak również pozwoli zaplanować odpowiednie kierunki szkoleń dla bezrobotnych pozostających w rejestrach tutejszego urzędu.

Przy przygotowaniu analizy korzystano z danych statystycznych Powiatowego Urzędu Pracy w Szczecinie oraz raportów opracowanych przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej. Analiza powstała zgodnie ze stanem na dzień 31.12.2008r. W tym okresie w rejestrach PUP pozostawało 7394 osoby, w tym 4038 kobiet. Stopa bezrobocia wynosiła 4,2%.

Rok 2008, tak jak lata poprzednie charakteryzował się stałym spadkiem bezrobocia, choć w ostatnim kwartale spadek ten nie był już tak dynamiczny jak w okresach poprzednich.

W statystykach bezrobocia dla Szczecina zaobserwować można różnicę w ilości zarejestrowanych osób w poszczególnych zawodach. Najwięcej bezrobotnych zarejestrowanych mieści się w następujących grupach zawodowych:

(zał. T-II/P-1)

Kod zawodu	Nazwa zawodu	Bezrobotni ogółem	Kobiety
000000	Bez zawodu	2121	1016
522107	Sprzedawca	410	370
341902	Asystent ekonomiczny [zawód szkolny: technik ekonomista]	272	244
241102	Ekonomista	229	154
722204	Ślusarz	127	2
311502	Technik mechanik	111	6
419101	Pracownik biurowy [zawód szkolny: technik prac biurowych]	95	91
743304	Krawiec	93	92
244105	Socjolog	80	68
512201	Kucharz	66	36

Zaobserwować można ogólny spadek liczby zarejestrowanych bezrobotnych, jednak od lat te same zawody generują największą liczbę osób bezrobotnych. Nadal obsadzenie podstawowych stanowisk jest większym problemem niż brak specjalistów. Obserwujemy brak chętnych do sprzątania, sprzedaży itp., mimo iż osoby posiadające m.in. oba te zawody stanowią znaczny procent wśród zarejestrowanych w urzędzie pracy. Wyjaśnien tego paradoksu może być wiele, osoby pozostające w rejestrach PUP w znaczącej części są to długotrwale bezrobotni – a więc grupa, którą najtrudniej ponownie wprowadzić na rynek pracy, są to osoby z bardzo niską motywacją do pracy.

Część z nich w trakcie pozostawania w rejestrach urzędu podniosła swoje kwalifikacje lub całkowicie przekwalifikowała się i w chwili obecnej szuka zatrudnienia w nowym zawodzie. Wielu z klientów PUP posiada przeciwwskazania lekarskie do podejmowania pracy w posiadanym zawodzie. Nie można także pominąć faktu, iż niejednokrotnie proponowane przez pracodawcę warunki zatrudnienia nie są satysfakcjonujące dla potencjalnych kandydatów do pracy. Część firm działających na terenie miasta Szczecina zarówno z sektora publicznego jak i prywatnego składa do PUP informacje o poszukiwanych pracownikach. Należy jednak zaznaczyć, że mimo szeregu działań marketingowych prowadzonych przez PUP w Szczecinie, publiczne pośrednictwo pracy jest przez wielu pracodawców traktowane jako alternatywny sposób wyłaniania kandydatów do pracy.

W 2008r. pracodawcy najczęściej poszukiwali osób w zawodach,
(dane dotyczą ofert pracy, oraz subsydiowanych ofert pracy):

- pracownik biurowy [zawód szkolny: technik prac biurowych] – 1405
- sprzedawca – 861
- sprzątaczką - 787
- monter kadłubów okrętowych – 436
- kasjer handlowy - 430
- robotnik gospodarczy – 333
- malarz konstrukcji i wyrobów metalowych – 260
- kierowca autobusu – 233
- robotnik budowlany – 233
- cieśla – 227
- murarz – 198

- zbrojarz - 180
- robotnik placowy – 167

- kucharz - 151
- magazynier - 149
- pomoc kuchenna – 147
- rozbieracz – wykrawacz – 135
- kierowca samochodu ciężarowego – 122
- szwaczka – 112

Ogółem do PUP w Szczecinie w omawianym okresie wpłynęło 12758 oferty pracy (łącznie z ofertami subsydiowanymi). Niestety nie wszystkie oferty pracy zostają zrealizowane wpływają na to m.in.: problem nieaktualności lub braku pełnych kwalifikacji zawodowych, jakie posiadają osoby poszukujące pracy, pracodawcy nie zawsze znajdują wśród obywateli polskich pracowników o odpowiadających im kwalifikacjach zawodowych. Powoduje to zdecydowany wzrost wydanych informacji o realizacji ofert pracy niezbędnych do uzyskania zgody na zatrudnienie obcokrajowców. Rozwiązanie problemu deficytu zasobów pracowników wydają się dalsze ułatwienia w podejmowaniu pracy przez imigrantów. Z takiej formy zatrudnienia chętnie korzystają szczecińscy pracodawcy powierzając pracę cudzoziemcom – obywatelom Białorusi, Rosji lub Ukrainy.

Aby przeciwdziałać takiemu stanowi rzeczy tut. urząd oferuje możliwość uaktualnienia, podniesienia lub zdobycia nowych kwalifikacji zawodowych organizując szkolenia. W roku 2008 w trybie indywidualnym przeszkolono 327 osób a w systemie grupowym 733 osoby.

Ponadto chcąc zaspokoić potrzeby zarówno osób poszukujących zatrudnienia jak i pracodawców tut. urząd prowadzi szereg działań przedstawiających się następująco:

Zakres działań	2007	2008
Liczba osób przyjętych do pracy za skierowaniem PUP	1460	2198
Liczba osób przyjętych na staż za skierowaniem PUP	915	753
Łączna liczba wolnych miejsc pracy zgłoszonych do PUP	11117	9354
-dla absolwentów	0	1
-dla osób niepełnosprawnych	358	585
-w ramach umowy zlecenia	1429	887
Giełdy pracy zorganizowane na terenie PUP	22	21
-liczba osób uczestniczących w giełdach pracy	1033	1003

Zauważyć można, że w roku 2008 nieznacznie spadła liczba wolnych miejsc pracy zgłoszonych do realizacji przez Powiatowy Urząd Pracy, mimo to znacznie wzrosła liczba osób, które podjęły zatrudnienie za pośrednictwem tut. urzędu. Analizując zgłoszone oferty pracy wywnioskować można, że pracodawcy niechętnie zatrudniają absolwentów, częściej zainteresowani są przyjęciem takich osób do obycia stażu. Jeśli zaś przedstawiają oferty pracy to z reguły są one adresowane do osób posiadających już pewne doświadczenie zawodowe.

Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych.

Zgodnie z zaleceniami metodycznymi Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej przez monitoring zawodów nadwyżkowych i deficytowych należy rozumieć proces systematycznego obserwowania zjawisk zachodzących na rynku pracy, dotyczących kształtowania popytu na pracę i podaży zasobów pracy w przekroju terytorialno - zawodowym oraz formułowania na tej podstawie ocen, wniosków i krótkotrwałych prognoz niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania systemów: szkolenia bezrobotnych oraz kształcenia zawodowego. Monitoring jednak zakłada badanie popytu na pracę jedynie w stosunku do ofert pracy zgłaszanych do urzędów pracy. Wiadomym jednak jest, że taka analiza popytu na pracę nie oddaje w pełni sytuacji na rynku pracy. Przez **zawód deficytowy** należy rozumieć zawód, na który występuje na rynku pracy wyższe zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie.

Przez **zawód nadwyżkowy** należy rozumieć zawód, na który występuje na rynku pracy mniejsze zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie. Z danych zgromadzonych w PUP w Szczecinie wynika, że wiele zawodów odznacza się niedopasowaniem popytu i podaży na rynku pracy. Analizując dane statystyczne, biorąc pod uwagę średnią miesięczną nadwyżkę podaży siły roboczej w 2008r., wśród zawodów nadwyżkowych za ten okres znalazły się specjalności wymienione w poniższej tabeli.

Zawody nadwyżkowe

(zał. T-II/P-4)

Kod zawodu	Nazwa zawodu	Średnia miesięczna nadwyżka podaży siły roboczej w 2008 r.
000000	Bez zawodu	697,583
241102	Ekonomista	44,833
743304	Krawiec	19,083
244105	Socjolog	17,333
244204	Politolog	13,583
214917	Inżynier transportu [logistyk]	13,000

244104	Pedagog	11,083
247901	Specjalista administracji publicznej	7,250
241915	Specjalista ds. organizacji usług gastronomicznych, hotelarskich i turystycznych	5,666
222107	Inżynier zootechnik	5,250
742204	Stolarz	5,166

Zawody deficytowe

(zał. T-II/P-4)

Kod zawodu	Nazwa zawodu	Średni miesięczny deficyt podaży siły roboczej w 2008 r.
913207	Sprzątaczką	-51,666
914103	Robotnik gospodarczy	-20,333
832201	Kierowca autobusu	-19,333
931301	Robotnik budowlany	-14,416
916201	Robotnik placowy	-13,750
741103	Rozbieracz-wykrawacz	-10,166
743604	Szwaczka	-5,666
932103	Pakowacz	-4,083
933104	Robotnik magazynowy	-1,750
914202	Operator myjni	-1,166

Analizując oferty pracy, jakie pracodawcy zgłaszają do Powiatowego Urzędu Pracy w Szczecinie, oraz opierając się na corocznych statystykach urzędu, można zauważyć, że, mimo iż w rejestrach pozostają osoby bezrobotne posiadające określony zawód, nie wszystkie oferty są w pełni realizowane. Wynika to głównie z omawianego już wcześniej braku dopasowania poziomu i rodzaju kwalifikacji zawodowych posiadanych przez osoby bezrobotne do wymogów pracodawcy. Część osób bezrobotnych posiada kwalifikacje zdezaktualizowane, nieodpowiadające nowoczesnym standardom pracy. Aby temu zapobiegać zmiany tego typu powinny być uwzględniane w aktualizowanych programach kształcenia zawodowego oraz w trakcie tworzenia planów szkoleń przeznaczonych zarówno dla osób bezrobotnych jak i zatrudnionych, podnoszących swoje kwalifikacje. Dodatkowym utrudnieniem w realizacji ofert pracy są

niesatysfakcjonujące warunki zatrudnienia proponowane przez pracodawców. Wyraźnie widać to analizując liczbę rezygnacji z ofert pracy przedstawianych przez pośrednika pracy poszukującym zatrudnienie, w 2007r. zanotowano ich 868, w omawianym okresie 1640. Najczęściej podawany przez osoby bezrobotne powód to właśnie zbyt niskie wynagrodzenie proponowane przez pracodawcę. W dalszym ciągu obserwuje się także zjawisko niskiej motywacji części osób bezrobotnych do podjęcia zatrudnienia.

Wielu zarejestrowanych traktuje status osoby bezrobotnej i pomoc społeczną jako sposób na życie. Takie osoby przed podjęciem działań związanych z pośrednictwem pracy czy szkoleniem kierowane są na spotkania – zarówno indywidualne jak i grupowe do doradców zawodowych.

Omawiany w raporcie okres charakteryzujący się spadkiem bezrobocia zmienił się niestety w tendencję odwrotną wraz z rokiem 2009. Od początku roku obserwujemy stały napływ rejestrujących się w tut. urzędzie pracy, co jest konsekwencją światowego kryzysu gospodarczego. Tym bardziej zasadne wydaje się badanie rynku pracy oraz przygotowywanie analizy nadwyżek i deficytów w podaży siły roboczej, aby jeszcze lepiej dostosowywać formy aktywnego przeciwdziałania bezrobociu do potrzeb powiatu.